

SMÅ FRAMSTEG FÖR INDIENS KVINNOR

En ung kvinnas död efter en brutal gruppvåldtäkt har fått indierna att gå man ur huse i protest. Men inom hemmets fyra väggar, långt ifrån skumma nattbussar, har nästan varannan kvinna blivit slagen av en närstående man - och lika många tycker att detta dolda våld är helt okej.

Efter årtal av kamp finns nu en lag som ska hjälpa dessa kvinnor. Men det råder stor brist på organisation och pengar för att få den att fungera.

TEXT OCH FOTO: ISABELLE BECKMAN

"Om en man slår dig betyder det att han älskar dig"

Hundratals miljoner indiska kvinnor blir regelbundet misshandlade i hemmet. Sangeeta, idag 28 år, blev i flera år slagen av sin make, svärfamilj – och sin egen bror.

För några år sedan stiftades en lag som skulle skydda misshandlade kvinnor – men enligt kvinnorrättsorganisationer fungerar den uruselt.

Det var när Sangeeta hade varit gift i fem år och blivit regelbundet misshandlad i fyra som det fruktansvärda hände. Hennes yngste son blev sakta blå i ansiktet. Läkaren på privatkliniken som hon tog honom till sa att pojken hade blivit förgiftad. Men enligt läkaren var det för sent att göra något. Dessutom var han rädd för att själv bli anklagad för att ha begått en miss om pojken dog under hans behandling. Sonen blev sex månader gammal.

I den stunden bestämde Sangeeta, som egentligen heter något annat, att det fick vara nog. Hon vet vilka hon misstänker.

– Min man och mina svärföräldrar hade sagt att min son inte liknade deras familj. De trodde att han var någon annans barn, säger hon.

Sangeeta bor i den indiska huvudstaden Delhi och var 16 år när hon gifte sig år 2000. Eller giftes bort, snarare. Äktenskapet var arrangerat liksom den stora majoriteten av indiska äktenskap, och hon fann sig i det utan protest. Som flicka i Indien protesterar man inte, säger hon, utan litar på att ens föräldrar har gjort det bästa möjliga valet för en. Sin tillkommande make, en 22-årig kille, träffade Sangeeta först på bröllopsdagen. Direkt efter bröllopet flyttade hon hem till honom och hans familj.

Det första året i äktenskapet var lugnt. Sedan började problemen.

– Jag lagade mat åt min man och hans familj, men när det var min tur att äta tog de maten från mig, säger hon.

Sangeeta berättade för sin egen familj, som löste problemet med att ge henne en ranson mat varje månad. Hon slutade att äta tillsammans med svärfamiljen, men att lämna dem var det inte tal om. Hennes egen familj ville

inte ha hem henne igen. "Det går upp och ner i varje relation", sa hennes mamma. "Det är bara att stå ut med det dåliga så kommer det att bli bra sedan."

Sangeeta förstod inte vad svärfamiljen hade emot henne, men hoppades att det skulle bli bättre om hon bara hårdade ut. Det blev det inte. Maken misshandlade henne regelbundet, ofta tillsammans med sin mor. Ibland använde de hammare. En gång försökte de strypa henne, berättar hon och gestikulerar mot halsen.

När så yngste sonen dog efter anklagelserna om otrohet tog Sangeeta till slut sin äldre son och flyttade hem till sin mamma och sina bröder igen. Svärfamiljen följde efter och misshandlade henne. Samtidigt lät Sangeetas bror henne veta att hon och hennes son var en börda. Också han började misshandla henne med jämna mellanrum, och Sangeeta tvingades lämna sin son på ett barnhem.

För ett halvår sedan tog den unga kvinnans liv till slut en vändning till det bättre. Hennes bror misshandlade henne värre än någonsin, och hon tog sin påhållsande son och bara gick. Gick och gick, mot marknaden, gråtande och med barnet vid handen. Där mötte hon en man som frågade vad som stod på. Hon berättade sin historia, han lyssnade, och idag är de gifta. Hon är muslim, han är hindu. Sangeeta skulle gärna ta hem sin son – men ser samtidigt att han blir väl omhändertagen på barnhemmet. Han har gått igenom så mycket att det skulle kännas fel att ta hem honom om något gick fel igen. Men det kommer det inte göra, tror Sangeeta.

– Jag är inne i en lycklig fas nu. Jag tror att den kommer att vara länge.

När Sangeeta lämnade svärfamiljen anmälde hon maken till polisens enhet för våld mot kvinnor. Hon ville ha tillbaka sin hemgift, och att maken skulle få ett straff. Då, år 2006, hade en ny lag mot våld i hemmet precis trätt i kraft i Indien. Protection of Women from Domestic Violence Act, PWDVA, heter den. Med hjälp av den fick Sangeeta delvis rätt: hon fick tillbaka 60 000 rupees av hemgiften (som då motsvarade drygt 10 000 svenska kronor). Men

PROTECTION OF WOMEN FROM DOMESTIC VIOLENCE ACT

När Protection of women from domestic violence act, PWDVA, antogs år 2005, var det efter långvarigt lobbyarbete från kvinnorrättsorganisationer. Lagen skiljde sig från tidigare lagstiftning på flera sätt. Det är en civilrättslig lag, vilket innebär att offret kan driva

ett fall på egen hand, till skillnad från en straffrättslig lag som kräver stans, polisens, ingripande.

Tidigare lagstiftning var begränsad till förhållandet make maka. Nu inkluderades sambor, döttrar och systrar. Kvinnor som misshandlades gavs

rätt att bo kvar i hushållet – mannen kunde inte säga att det var hans hus, och kasta ut henne.

Möjligheten att utfärda "stoppa våldet-order" infördes – för att ge kvinnor akut hjälp och ett hem fritt från våld.

"Jag hoppades att han skulle förändras, men det gjorde han aldrig." Sangeetas man slog henne varje dag i fyra år.

något annat straff fick varken maken eller svärfamiljen.

Organisationen Centre for Social Research, CSR, har sitt huvudkontor i utkanten av Delhi, längs den breda, raka Nelson Mandela Road, kantad av inhägnade sektorer. "If you love peace, don't horn", säger skyltar. Jämfört med det oupphörliga tutandet i centrala Delhi är det väldigt fridfullt.

– Hit hittar de som har tillgång till internet. De som känner till sina rättigheter, säger Anubhuti Vatsayan.

Hon koordinerar de kriscentrum för kvinnor som organisationen driver i olika delar av stan. Det var till ett av dem som Sangeeta vände sig när hon bestämde sig för att lämna sin make. CSR hade fem center, men tvingades på grund av pengabrist stänga ner ett. Men de skulle kunna ha många fler. Behovet finns, säger Anubhuti Vatsayan.

– Vi hanterar ungefär 600 fall av våld i hemmet varje år. En organisation, med fyra små center.

Hit kommer kvinnor som blivit slagna eller våldtagna av sina män, som har blivit trakasserade av svärfamiljerna, som krävts på mer hemgift än vad de kan betala. Som utsatts för mentalt eller ekonomiskt våld. Som misshandlats för att de har fött döttrar. Syraattacker har förekommit, liksom en kvinna som satte eld på sig själv efter årtal av trakasserier. Hon kunde inte gå på flera år, berättar Anubhuti Vatsayan.

– För vissa har problemen just börjat, för andra har det

"Jag lagade mat åt min man och hans familj, men när det var min tur att äta tog de maten från mig."

pågått länge.

En kvinna hade blivit slagen av sin man i 40 år. När hon var ung klarade hon det, men när hon blev äldre ledde misshandeln till att hon fick frakturer, och inte kunde resa sig. Först då sökte hon hjälp.

De kvinnor som kommer till kriscentrumen får gratis hjälp. Om hon vill återförenas med sin make kan CSR medla med honom och svärfamiljen.

– Om hon vill bo kvar med honom har vi rådgivning med båda parter. De får skriva under avtal att bo ihop två månader på prov, och så följer vi upp hur det har gått.

I de fall där kvinnan inte vill bo kvar ger CSR juridisk hjälp.

– De flesta fall är framgångsrika.

Vilken är den viktigaste förändringen med den nya lagen som trädde i kraft hösten 2006, ett år efter att den antagits? Det frågar jag Anubhuti Vatsayan, och hennes svar förklarar varför de ser Sangeetas fall som en framgång, trots att ingen dömdes eller straffades för det upprepade våldet mot henne. Lagen stiftades nämligen inte primärt för att straffa förövarna, utan för att skydda offren. Domare kan utfärda så kallade skyddsorder, där mannen beordras att

"Det var mycket 'det kommer leda till att man förstör familjer, till disharmoni'. Tydligt är det harmoni när kvinnan står ut med att bli illa behandlad." Sudha Sundararaman på All India Democratic Women's Association var en av dem som lobbade för att få igenom den nya lagen mot våld i hemmet.

"Vi hanterar många fall där kvinnan tjänar pengar, men inte alls har någon kontroll över sin inkomst."

sluta misshandla. Gör han inte det hotar värre åtgärder. Och, det viktigaste, enligt Anubhuti Vatsayan:

– I tidigare lagstiftning mot våld i hemmet hade kvinnan ingen rätt till bostaden. Mannen kunde bara säga att detta är min egendom, och slänga ut henne. Nu har hon rätt att bo där under tiden hennes fall hanteras.

Ur svenskt perspektiv är det svårt att förstå varför kvinnan skulle vilja bo kvar i samma hus som en man som slår eller har slagit henne. Men det vill de, enligt Anubhuti Vatsayan. Hälften av kvinnorna gifter sig redan vid 18 års ålder, eller som Sangeeta ännu tidigare.

– I Indien är flickor en konstant börda. Familjen sparar för att kunna gifta bort henne, och så fort hon är bortgift blir familjen bankrutt. Flickorna vet att de inte kan komma tillbaka till föräldrarna. De kan inte försörja henne.

Innan jul blev en ung kvinna brutalt gruppvåldtagen i Delhi, och bilderna från de våldsamma protesterna från huvudstaden spred sig snabbt över världen. Indierna ropade på strängare straff och krävde att förbudet mot tonade rutor på bussar efterlevdes, allt för att kvinnor som ville röra sig ute skulle känna sig trygga. Men bland de unga arga män som protesterade mot våld mot kvinnor i offentliga miljöer är sannolikheten enligt statistiken stor att de själva någon gång kommer att slå en kvinna. Och

detta utan att hon ens lämnar hemmet.

Fyra av tio indiska kvinnor har någon gång blivit misshandlad av en make, pappa eller bror. Att den unga kvinnan, som dog av sina skador, bodde i en storstad som Delhi och dessutom var student gör att den statistiska risken för just hon hade hamnat i vägen för en närstående mans knyttnävar minskar. Bland kvinnor som har minst tio års utbildning är det inte ens två av tio som blivit misshandlade hemma. Kanske bidrog det till de starka reaktionerna hos den urbana unga medelklassen. Men många är de kvinnor som inte ifrågasätter när de utsätts för våld - tvärtom:

– Jag träffade en kvinna som sa att hon misstänkte att hennes man inte älskade henne. Jag frågade och frågade varför hon trodde det. Mannen gav henne pengar att sköta hushållet och det var inga problem med svärmodern. Efter två timmar kom det fram. Hon sa att hennes man inte slog henne – alltså älskade han henne inte. Det var vad hon hade lärt sig: om en man slår dig betyder det att han älskar dig, säger Anubhuti Vatsayan.

År 1983 erkändes våld i hemmet som ett brott i Indien. Kravet var att trakasserier och våldet var så allvarliga att de sannolikt kunde driva en kvinna till självmord, eller involvera krav på mer hemgift. Kort sagt: området som lagen kunde appliceras på var snävt, och lämnade en stor del av våldet omöjligt att hantera juridiskt.

– En ny lag hade varit målet för vår kamp länge, men vi visste inte förrän i sista minuten om den skulle gå igenom eller inte.

Det säger Sudha Sundararaman, generalsekreterare på All India Democratic Women's Association som är det indiska kommunistpartiets kvinnogren och Indiens största kvinno-

rättsorganisation. Men lagen gick igenom, och Sudha Sundararaman radar upp fördelarna i sitt nyrenoverade kontor.

– Det är en civilrättslig lag, så kvinnan behöver inte gå till polisen om hon inte vill. Att gå till polisen gör det svårare att återvända till maken och svärfamiljen om hon skulle vilja det. I stället kan hon gå direkt till ett biträde.

En annan viktig aspekt, säger Sudha Sundararaman, är att inte bara en hustru ses som potentiellt offer. Det kan även vara en syster eller dotter. Dessutom är definitionen av våld bredare än någonsin i indisk lagstiftning: både fysiskt, mentalt, ekonomisk och sexuellt våld faller inom lagens ramar.

– Vi hanterar många fall där kvinnan tjänar pengar, men inte alls har någon kontroll över sin inkomst, säger Sudha Sundararaman.

Men implementeringen av lagen är katastrofal. Det säger alla som arbetar med den på ett eller annat sätt.

– Det finns ingen infrastruktur, sammanfattar Sudha Sundararaman.

Samma kritik uttrycks i "Staying Alive", den senaste i raden av uppföljningsrapporter som granskar implementeringen av lagen.

Rapporten släpptes av icke-statliga organisationer i våras och belyser bland annat den enorma bristen på så kallade protection officers. Deras roll kan liknas vid ett målsägandebiträde; de ska fungera som länk mellan den utsatta kvinnan och domstolen och hjälpa henne genom processen. En tanke med lagen var att kvinnan skulle slippa vända sig till polisen och i stället kunna gå direkt till domstol eller biträde. Men den biten har inte fungerat.

I granskningsrapporten intervjuades biträden i huvudstaden Delhi, i den nordliga delstaten Rajasthan och i Maharashtra, där Indiens ekonomiska centrum Mumbai ligger. Här jämförs attityder från 2009 med resultat för 2011. En del resultat är positiva, exempelvis att biträdena är mer aktiva i alla stater.

Men många resultat är nedslående. I Delhi konstateras bland annat att över hälften av biträdena tycker att våld i hemmet är en fråga för familjen. Allt färre tar avstånd från påståendet att det finns tillfällen när en kvinna förtjänar att bli slagen. Dessutom tycks de inte helt förstå sitt uppdrag, och vikten av att dokumentera skador och misshandelstillfällen.

Anubhuti Vatsayan på Centre for Social Research berättar att hon nyligen gjorde ett test. Först ringde hon hjälplinjen för kvinnor - femton gånger.

– Inget svar. Detta är den viktigaste linjen om vi vill hjälpa kvinnor som blir slagna.

Därpå tog hon fram listan på biträden i Delhi från ansvarig myndighets hemsida, Ministry of Women and Child Development. Det fanns totalt ett 30-tal - i en stad med sexton miljoner invånare.

– Fem telefonnummer funkade. En av kvinnorna visste inte ens att hon blivit utsedd som biträde. Vad ska en kvinna som är offer för våld göra? Det är en förskräcklig situation. Regeringen måste rycka upp sig och utnämna rätt folk till biträden. De borde samarbeta med de organisationer som kan detta.

Organisationen Lawyers' Collective har kontor en kort cykelrickshärd från en station på den lila linjen på Delhis decenniegamla och mycket välfungerande tunnelbana. När jag kommer fram har de avtackning av en medarbetare. Världens mäktigaste chokladtårta, kryddiga samosas och läsk serveras. Kvinnan som jag bokat tid med har fastnat i ett möte någonstans, men hennes kollega Gayatri Sharma tar emot.

Lawyers' Collective är alltså den organisationen som varje år har följt upp implementeringen av lagen mot våld i hemmet. De skickar ut forumlär till varje delstat och frågar bland annat hur många biträden, hur många skyddade boenden och hur många specialiserade medicinska inrättningar de har.

– Men dessa siffror reflekterar inte hur det ser ut på marken, säger Gayatri Sharma.

Därför far också medarbetarna kors och tvärs över landet och intervjuar folk som förväntas arbeta med lagens implementering.

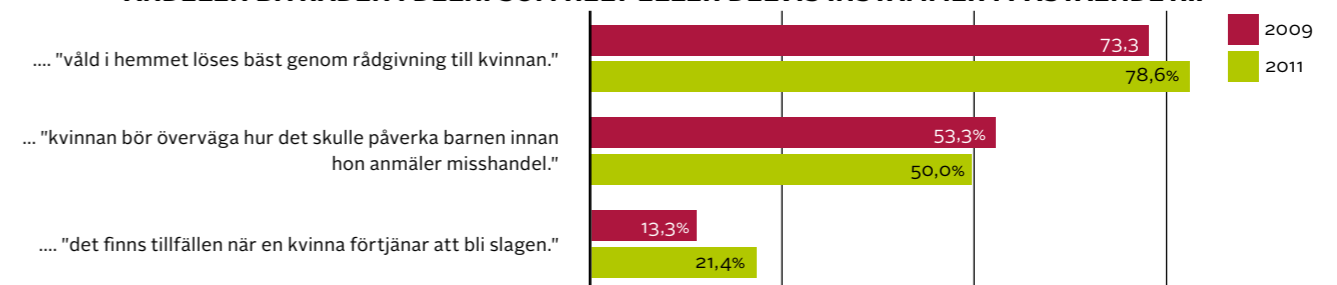
De analyserar även samtliga juridiska beslut, exempelvis de så kallade skyddsorder som domare kan döma ut gentemot män som slår.

– Vi begärde in alla domar under nio månader, från

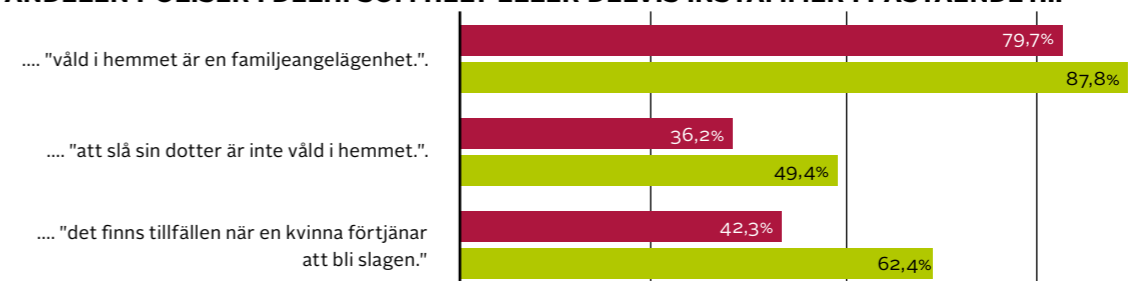

Gayatri Sharma.

ANDELEN BITRÄDEN I DELHI SOM HELT ELLER DELVIS INSTÄMMER I PÅSTÅENDET...

ANDELEN POLISER I DELHI SOM HELT ELLER DELVIS INSTÄMMER I PÅSTÅENDET...

hela landet. Det blev 22 000 stycken. Men det verkliga antalet domar är nog mycket högre, säger Gayatri Sharma.

På kontot för saker som inte blev som det var tänkt hamnar skyddade boenden och medicinska inrättningar.

– De är båda försumbara. Om vi hade bra skyddade boenden kanske många kvinnor skulle kunna lämna våldsamma äktenskap, säger Gayatri Sharma.

Enligt lagen har sjukvårdsinrättningar rätt att, om en kvinnas skador uppenbarligen kommer från våld, hänvisa henne till ett biträde och skriva en rapport. Men det verkar de inte vara medvetna om, säger Gayatri Sharma.

Grundproblemet är ekonomiskt, menar hon. Delstatsregeringarna pekar ut icke-statliga organisationer att bistå med skyddade boenden – men utan att fördela extra medel

"Vi får många klagomål från kvinnor som berättar att polisen vägrar registrera deras anmälningar. Eller så säger de åt henne att be om ursäkt till sin make."

för det. Utbildningsinsatserna är obefintliga.

– Budgeten är över huvud taget ett enormt problem, säger Gayatri Sharma och ser lite matt ut.

Flera stater, exempelvis Rajasthan, Bihar och Chandigarh, hade år 2011 fortfarande inte avsatt några medel för implementering av lagen från 2006. Flera av de här staterna hör också till dem där våld i hemmet är som vanligast.

Inte står det bättre till hos polisen.

– Vi får många klagomål från kvinnor som berättar att polisen vägrar registrera deras anmälningar. Eller så säger de åt henne att be om ursäkt till sin make. Om hon har blivit utslängd är detta den lättaste lösningen för polisen. Annars måste de ju hitta någonstans för henne att bo, säger Gayatri Sharma.

I rapporten intervjuades 250 poliser år 2009 och 2011 om sin kunskap om PWDVA och sina attityder till våld i hemmet. Poliserna kom både från vanliga polisstationer och från specialenheter för brott mot kvinnor.

Polisstationen är ofta den uppenbara platsen att vända sig till, även om en kvinna i teorin ska kunna vända sig direkt till ett biträde. Därför är polisen en kritisk instans när det gäller att implementera lagen, slås fast i rapporten. De ska dessutom rycka ut om någon bryter mot en skyddsorder från en domstol.

Med detta sagt, konstateras krasst att utvecklingen

hos polisen i Indiens största stad och huvudstad inte bara står still – den går åt fel håll. Andelen poliser som säger emot påståenden som "våld i hemmet är en familjeaffär", "innan hon anmäler bör kvinnan tänka på sina barn" och "det finns tillfällen när en kvinna förtjänar att bli slagen" – minskar.

8618

Så många fall av så kallade "dowry deaths" rapporterades i Indien år 2011 – kvinnor som mördats till följd av makens och svärfamiljens krav på ökad hemgift. Det är en siffra som ökar varje år.

Gayatri Sharma har noterat en trend under de fem år som Lawyers' collective undersökt lagens implementering:

– Det verkar som att den har blivit en lag för att besluta om underhåll, snarare än beslut som uppmanar mannen att sluta mishandla kvinnan. Standardsumman som kvinnan får ligger på mellan 1 000 och 5

000 rupies per månad (ungefär 150 till 700 kronor). Det är ingenting. Och att bara döma ut underhåll gör att förövaren inte riktigt hålls ansvarig.

Vad säger brottsstatistiken då? Någon statistik för våld i hemmet sammantaget finns inte, men det finns enskilda brott som kan ge en aning. År 2011 mördades nästan en kvinna i timmen – dygnet runt, året runt – till följd av makens och svärfamiljens krav på ökad hemgift. "Dowry death" kallas brottet, som ökar stadigt trots att hemgift kriminaliserades för decennier sedan. Det indiska samhället har blivit mer materialistiskt, menar Gayatri Sharma på Lawyer's Collective. Rapporterna om "grymhet från make och släktingar" har ökat med tusentals fall under de senaste åren. Vissa menar att det är anmälningsgraden som ökar till följd av den nya lagen, men någon riktig undersökning över just detta finns inte. Och ökningen pågick långt innan den nya lagen trädde i kraft.

Anubhuti Vatsayan på CSR tror att ju mer självständiga indiska kvinnor blir, desto jobbigare är det för männens ego.

– Tidigare var kvinnorna hänvisade till hushållet. Nu arbetar kvinnan ofta, kanske tjänar hon mer än mannen. Hon har egna krav, som mannen inte förstår sig på, säger Anubhuti Vatsayan. ■

Fakta i artikeln är hämtade från "Staying Alive. 5th Monitoring and evaluation 2012 of the Protection of Women from Domestic Violence Act, 2005" och "National Family Health Survey 2005-2006"

1961

4 VIKTIGA ÅRTAL

1961: Rätten till ett liv i frihet och fritt från våld fanns i den indiska konstitutionen från 1950, men först år 1961 stiftades en lag som direkt berörde brott mot kvinnor i hemmet. Dowry Prohibition Act kriminaliserade både att ge och att ta emot hemgift. Straffet kunde bli upp till fem års fängelse och böter. Den ersatte då lagar på delstatsnivå som funnits i olika delar av Indien. Däremot satte den inte stopp för traditionen med hemgift.

1983

1983: På 1970-talet genomfördes landsomfattande kampanjer i Indien. Till slut, år 1983, introducerades en ny paragraf i den indiska brottsbalken: sektion 498A. Denna gjorde "grymhet" från make och svärfamilj straffbart om det skedde i samband med krav på högre hemgift, med maxpåföljden tre års fängelse. Den krävde dock polisinslag, och lagen har kritiserats för att inte användas, och i stället ersättas med medling mellan parterna.

1986

1986: Den nya sektion 304B gjorde det möjligt att åtala make och svärfamilj om en kvinna dog av brännskador eller andra märkliga omständigheter under äktenskapets sju första år. Detta krävde dock att det kunde bevisas att hon blivit trakasserad efter krav på högre hemgift. Fortfarande var det bara gifta par som berördes, och lagstiftningen hade lite att erbjuda kvinnor som stod under direkt hot och behövde skydd och finansiell stöd.

2005

2005: Protection of Women from Domestic Violence Act antogs av parlamentet och trädde i kraft ett år senare. Det var den första lagen som inkluderade både mentalt, sexuellt, ekonomiskt och fysiskt våld. Den förbjöd även mannen att kasta ut kvinnan ur det gemensamma hemmet.

Indien har genomgått en stark utveckling – men på jämställdhetsområdet går det trögt framåt, om ens det.

De slår hål på mossiga attityder

Toleransen mot mäns våld mot kvinnor är stor hos båda könen i Indien. På organisationen Breakthrough kämpar man för att ta det patriarkala tänkesättet ur ungdomar – och i stället få dem att tro på våldsfria hem.

– Min systers man brukade örfila och slå min syster i byn där jag kommer från.

Det berättar Rita Rana, 16 år, där hon sitter i skolbänken med en klasskompis på varje sida. Solen skiner över den dammiga och mycket spartanska skolgården som hör till New Mission Boys and Girls Inter College i delstaten Uttar Pradesh i norra Indien. Delstaten är för utlänningar mest känd för att husera den främsta symbolen för hela Indien: det fantastiska monumentet Taj Mahal i staden Agra. Men det är Lucknow som är delstatshuvudstad, och det är här Rita Ranas klassrum, med blå färg som flagnar på väggarna, finns.

Skolan är kristen och inriktad på välgörenhet. De flesta av eleverna betalar inga skolavgifter, säger rektorn Mrs Singh, och på skolan går en grupp pojkar från ett barnhem i närheten.

I dag har Rita och klasskompisarna fått i uppgift att rita teckningar och skriva slogans på temat våld i hemmet. Det är en del av organisationen Breakthrough's två veckor långa kampanj mot just detta.

På Rita Ranas bidrag finns bland annat en man med en spritflaska. Svågerns beteende på ett A4-papper.

– Jag pratade med min systers man, om gud och hans kärlek. Nu är han bättre än förut, faktiskt.

I Afghanistan har det varit krig i decennier. Staten So-

malia har kollapsat och även Kongo har länge härjats av blodiga krig. I denna liga hamnar Indien när det gäller säkerheten för landets kvinnor, i en undersökning som bygger på omdömen från drygt 200 genusexperter från hela världen. Indiens föga smickrande placering som världens fjärde farligaste land för kvinnor baserar sig på den överhängande risken att giftas bort innan man fyller 18, att tvingas till prostitution, eller att aborteras bort redan innan man föds.

Shivani Pandey och hennes kolleger på Breakthrough övervakar arbetet på New Mission Boys and Girls Inter College.

– Vi måste ändra ungdomarnas tänkesätt och skapa medvetenhet så att de kan ändra samhället. Flera av dem har sett våld hemma och kan relatera till det, säger Shivani medan hon sippar på sött te med mycket mjölk ur en pytteliten pappersmugg.

Under kampanjveckan har de även hunnit med att diskutera våld i hemmet och flickors frihet med lärare och poliser. Med poliserna gick det sådär.

– De sa att kvinnorna alltid har fel. Det är deras fel om de blir slagna. Jag tror inte att vi lyckades lära dem något annat, de har sin egen inställning.

Att kvinnor blir slagna beror på att de anammar en västerländsk livsstil och försöker dominera sina män, hävdade poliserna.

– Vi säger att nej, det är för att samhället är mansdominerat som kvinnor blir slagna, säger Sunita Paul som pluggar socialt arbete vid Lucknows universitet och praktiserar på Breakthrough.

De flesta av eleverna verkar ha bevittnat våld på ett eller annat sätt. Shalu Ragha, också hon 16 år, berättar hur hon sett män slå kvinnor på gatan hemma, när de har druckit.

– Vi har utbildat oss så vi kommer inte råka ut för detta. Men de som inte är utbildade är beroende av sina män. Därför behöver flickor gå i skolan, slår hon fast.

I hennes klassrum är för övrigt nästan hälften av eleverna flickor, men i rummet intill bara en handfull.

Många av teckningarna behandlar temat alkoholens effekter. Kvinnor gråter och blir dragna i håret, eller hotade med pinnar.

Inder Tamta, 17 år, har ritat en teckning som skildrar både våld i hemmet och barnarbete. ”Ge mig pengar så att jag kan dricka”, säger mannen. Barnen står runt om och ber honom sluta slå deras mamma. Inder berättar att han själv en gång ingrep när en full man hemma i kvarteret slog sin fru.

– Det var väldigt svårt att kontrollera honom. Om jag gifter mig kommer jag säga till min fru hur hon ska visa respekt, och jag kommer att respektera henne. Aldrig slå henne.

1

1. Varsha Rani ritat hur en pappa behandlar sina barn olika. Sonen får gå till skolan medan dottern tvingas stanna hemma och göra hushållsarbete. I bakgrunden Shahnaz Bano och Deepika Yadav.

2. ”Ge mig pengar så att jag kan dricka”, säger mannen på Inder Tamtas bild. Alkoholmissbruk är närvarande i många av elevernas teckningar, som orsak till våld i hemmet.

3. Att många flickor saknar utbildning och därmed blir beroende av sina män beskrivs av flera elever som en orsak till varför våldet förblir så utbrett. På den här bilden får sonen gå i skolan medan dottern tvingas stanna hemma och göra hushållsarbete.

4. Inder Tamta har själv gripit in när en man misshandlade sin fru.

2

3

4

4

Anshika Sharma, Rita Rana och Neha Gandhi är väl medvetna om hur vanligt våld är i de indiska hemmen.

Ur Breakthrough's kampanj Ring the Bell som ville få folk att ingripa när de hörde en man misshandla sin fru.

Lucknowborna köade till Breakthrough's namninsamling mot våld i hemmet på en marknad i Daliganj.

Även kvinnor som förtrycks och misshandlas hemma måste ibland gå ut och handla köksredskap. Det tar Mailrunnigha och resten av Breakthroughgänget fasta på när de dagen efter skolbesöket genomför en manifestation på utomhusmarknaden vid Daliganj i Lucknow. Marknaden pågår varje dag i en månad, och nu strosar Mailrunnigha gatan fram och delar ut flygblad och pratar om våld i hemmet. Av de marknadsbesökare hon möter säger vissa att de inte har tid, inte kan läsa eller inte är gifta. Men många lyssnar, uttrycker sitt stöd, tar ett flygblad.

– Även om de inte själva är utsatta kan de sprida informationen där de bor. Men en del kvinnor vill inte ta lappen för att de är rädda för sin man och hans familj, säger Mailrunnigha, som inte vill uppge sitt efternamn.

En kvinna berättar hur hennes man brukar bli våldsam när han dricker. Då slår han henne, och hon vet inte vad hon ska göra.

– Jag sa till henne att det finns hjälp att få från organisationer. Hon vill inte lämna honom, men hon vill att han ska sluta dricka.

Efter flygbladsutdelningen är det dags att samla in namnunderskrifter, och det är kö till skylten där man får skriva under på att man vill vara med och sätta stopp för våldet.

– För varje underskrift vi får vet vi att den här personen är med oss, säger Sunita Paul.

Gänget samlar ihop sig, breder ut sin banderoll och ger sig i samlad tropp av nerför marknadsgatan. Ögon lyfts från porslinsmuggar och fotsmycken i de fullproppade stånden, när tisdagshopparna hör Breakthrough's budskap skanderas:

”Bryt tystnaden – stoppa våldet”.

Att stoppa våldet verkar dock inte vara prio ett för det indiska folket. I en färsk FN-rapport framgår att fyra av tio indier – både män och kvinnor – tycker att det kan vara försvarbart att slå en kvinna. Hälften av de indiska pojkarna mellan 15 och 19 år uppger att de tycker att det under vissa förhållanden kan vara okej att slå sin fru. Nästan lika många flickor i samma åldersgrupp instämmer.

Under lång tid har frivilligorganisationer jobbat med kvinnorna. Bilder av sönderslagna kvinnor var allmänt spridda, enligt Bindu Madhavi på Breakthrough.

– Men det handlar inte bara om att stärka kvinnorna. Det kommer bli en backlash om bara hon känner till mänskliga rättigheter, säger hon.

För fyra år sedan bestämde de sig för att det var dags att byta fokus. Från problemet, till lösningen. Från de som blir slagna, till de som slår – och framför allt till den stora massan som står bredvid. De som antingen kan ignorera våldet – eller ta ställning mot det.

– Våld i hemmet är något väldigt privat, och svårt att ingripa i. Men det finns de som verkligen vill göra något, de vet bara inte vad, säger Bindu Madhavi.

När de startade sin kampanj ”Bell Bajao” / ”Ring the bell” år 2008, var målen tre.

– Vi ville slå fast att våld i hemmet inte är en privat angelägenhet. Vi ville använda män som förebilder. Och vi ville verka för implementering av den nya lagen, säger Bindu Madhavi.

De rekryterade kändisar, bland annat filmstjärnan Boman Irani. De gjorde reklamfilmer som visade situationer där vanliga människor hörde hur en man slog sin fru – och gick och ringde på dörrklockan med till synes oskyldiga ärenden för att avbryta våldet, och visa att någon såg vad som pågick. Filmerna sågs av hundratals miljoner människor. Många inspirerades och tog själva till handling, berättar Bindu Madhavi.

– Folk har hört av sig och berättat hur de bett att få låna tepåsar, frågat om deras hund är hos grannen, varnat för ormar. Det finns så många fall. I ett fall gick några över och tittade på TV hos grannarna flera timmar per dag, för att inte ge mannen utrymme att slå sin fru. Då slutade han.

Det är viktigt att understryka att de inte ser alla män som onda, säger Bindu Madhavi.

– Vi ville bygga en kader av män som verkar genom positivt handlande.

När kan fallen av våld i hemmet minska?

– Det kommer ta två, tre generationer. Det handlar om att ifrågasätta maktstrukturer, och att ändra folks tänkesätt. I det måste alla delta. ■

Fakta i artikeln är hämtade från "In pursuit of Justice. UN Progress of the World's Women 2011-2012", "Trust Law Danger Poll." och Unicef.

Opinionsbildning och information är syftena när Mailrunnigha, till vänster, på organisationen Breakthrough kampanjar på marknaden. Här träffar hon en kvinna vars man misshandlar henne när han har druckit.

Efter tio år av våld – nu hjälper hon andra

Rashmi Anand tog sig ur ett våldsamt äktenskap. Nu jobbar hon hos Delhipolisens rådgivning till andra kvinnor som varit offer för våld.

Samtidigt pågår det svåra arbetet att rubba polisernas attityder till våld i hemmet.

Den 16 juni fyllde den indiska filmstjärnan Aamir Khan sin TV-studio med män. Hans talkshow Satyamev Jayate hade ett tema för kvällen: våld mot kvinnor. ”Var anser ni att kvinnor är som mest osäkra?”, frågade stjärnan från scenen.

”Lokaltåg, särskilt första klass”. ”Tunnelbanor, på natten.” ”Call centres, för där jobbar man sent”, kommer svaren från männen i publiken.

Aamir Khan erkänner att han också trodde så - tidigare. Sedan välkomnar han kvinna efter kvinna in i studion, kvinnor som får dela sitt livsöde med studiopubliken och hundratals miljoner TV-tittare. Budskapet: kvinnor blir inte i första hand misshandlade i tågens förstaklasskupéer. De åker på stryk hemma.

En av de kvinnorna var Rashmi Anand. Nu har hon glömt bort vårt möte klockan 15, inplanerat samma morgon. Hennes 19-åriga dotter släpper in mig och ringer upp sin mamma, som tio minuter senare kommer inrusande full av ursäkter.

– Så här gör jag hela tiden. Jag har 50 000 saker i huvudet. Jag hade tänkt åka iväg och vara tillbaka först om två timmar, säger hon och skrattar.

I stället kopplar hon den stimmiga valpen Cuddles och slår sig ner vid vardagsrumsbordet i sin trerummare, samtidigt som hon glatt berättar hur hon samma dag har sparkat sin chaufför och kört bil själv för första gången på flera år. Rashmi Anand, 45 år, har många järn i elden. Hon har skrivit flera böcker och har en till på gång. Torsdagarna tillbringar hon i rum 103 på Delhipolisens enhet för brott mot kvinnor, som rådgivare åt hjälpsökande kvinnor. Och alldeles nyligen har hon startat en fond för att ge utsatta kvinnor gratis juridisk hjälp.

Det började med hennes egen historia. När Rashmi Anand, som var av god familj, var 25 år giftes hon bort med en advokat. Hon såg fram emot att gifta sig, trots att hon bara hann träffa sin blivande make en handfull gånger innan bröllopet.

– Att han var advokat var ett skämt. Allt han gjorde var

mot lagen.

Slagen kom redan från början. När Rashmi var gravid med sin deras första barn slängde han ner henne för trappan. Flickan föddes för tidigt, men överlevde.

– I början sa han förlåt, jag är så ledsen. Sedan: ”du fick mig att göra detta mot dig”. Sedan: ”du förtjänar det.” Då börjar du tro på det.

Själv var hon först chockad. Hon vågade aldrig säga ifrån.

När dottern var några år gammal slog Rashmis make sönder Rashmis ansikte fullständigt. Då lämnade hon honom och tog med sitt barn till föräldrarna i Calcutta. Men till dem sa hon att det rörde sig om en engångsföreteelse, och när maken kom efter för att få hem henne gav hon med sig.

– Att se min far när han såg mitt ansikte var hemskt. Han kunde inte hantera det.

Snart var Rashmi gravid igen, och våldet tilltog. Makens knytnävar skickade henne till sjukhus två gånger under den andra graviditeten. Inget förändrades när sonen föddes.

Det som fick Rashmi att till slut stätta stopp var att se hur illa den lille pojken berördes av att ständigt se sin mamma misshandlas.

– När han var fem år slutade han prata. Han hamnade i specialklass fast jag visste att han inte hade inlärings-svårigheter.

– Jag tänkte: aldrig mer. Min son kan bli en grönsak, eller så ger jag honom en chans.

Rashmi ringde sin kusin, den enda som någonsin känt till hela historien, och sa att hon tänkte lämna sin man för att aldrig komma tillbaka.

– Det var på tiden, sa hon.

Rashmi plockar fram en rad inramade foton på sina barn. Hon berättar med ögon som strålar av stolthet hur dottern som elvaåring ringde upp sin pappa och klippte kontakten helt.

Den decimerade familjen flyttade in i det familjeägda hus i Delhi där de fortfarande bor. Sonen blev bättre och Rashmi började skriva böcker om sina upplevelser. När lagen mot våld i hemmet kom år 2005 tänkte hon att hon måste arbeta med den.

Själv krävde hon aldrig något av sin man.

– Han hotade att ta barnen ifrån mig. Det var jag rädd för.

En av Rashmi Anands medarbetare på Delhipolisens en-

Männen var målgruppen när TV-shoven Satyamev Jayate i somras lyfte frågan våld i hemmet.

134

Det är Indiens placering i kategorin hälsa och överlevnad i World Economic Forum's Global Gender Gap Index för 2012. Det är näst sist. Rapporten mäter jämställdhet mellan kvinnor och män på en rad områden.

het för brott mot kvinnor och barn heter Amrit Kaur. Hennes kontor och mottagningsrum har plats för ett litet skrivbord vid fönstret och två små träsoffor längs de ljusgula väggarna. De är till för kvinnor som anmält sina män för trakasserier eller våld – och ofta tar även de anmälda männen plats här. Både i lagens natur och dess praktik läggs stort fokus på att återföra kvinnan och mannen. Även Amrit Kaur lägger inledningsvis sin energi där. Om kvinnan som kommer hit och anmäler har en ambition att gå tillbaka till sin man kan de båda komma till henne för rådgivning.

Amrit Kaur.

– Först lyssnar jag på henne ensam. Vad är hennes historia, vad hade hon för förväntningar och krav på äktenskapet? Och vilka svårigheter har hon mött? Om hon vill så kallar jag också maken individuellt, och sedan träffar jag dem tillsammans.

Amrit Kaur försöker fokusera på de positiva bitarna av äktenskapet. Få paret att återuppleva fina minnen.

– Ofta störs deras äktenskap av svärföräldrarna, på båda sidor. Då kan jag bjuda hit dem också.

Amrit Kaur radar upp vilka orsaker till våldet som hon har sett:

– Krav på hemgift. Alkoholism. Stress inför att inte få en son. Fattigdom. Att hushållsarbetet är alltför betungande. Att mannen är otrogen och kvinnan säger ifrån. Eller misstankar om otrohet från kvinnans sida.

Enligt en uppskattning löses var femte anmälan till

Delhipolisens enhet för brott mot kvinnor genom rådgivning, och att paret förenas igen. Ungefär 30 procent av anmälningarna uppskattas leda till separation, men en fredlig sådan. Resten blir brottsutredningar.

Om paret har barn vill kvinnan ofta återuppliva relationen, enligt Amrit Kaur.

– Det handlar också om personlig överlevnad: om föräldrarna inte kan försörja henne är hon beroende av mannen. Och det sociala stigmat med att skilja sig är starkt. Ofta ser jag kvinnor lida enormt av fysiskt våld. Ändå vill hon gå tillbaka, just på grund av stigmat.

I de fallen försöker Amrit Kaur få henne att i stället se alternativen. Att utbilda sig, skaffa ett jobb så att hon kan stå på egna ben. Söka upp en lokal frivilligorganisation att få stöd av.

– Om en kvinna kommer hit med en anmälan, så vägrar mannen ofta att ta tillbaka henne. Han säger att när hon kommit en gång kanske hon kommer hit igen. Men vissa män accepterar att de har gjort fel, och säger att det inte ska hända igen.

På bänken utanför Amrit Kaur's lilla kontor sitter en man i gul skjorta och en kvinna i röd sari. De ser välvärdade ut, och nervösa.

Tvårs över gården från Amrit Kaur's rum ligger Suman Nalwa. Här doftar det sött av rökelse. På skrivbordet står en liten staty av apguden Hanuman, några snäckskal och högar av böcker, bland annat Oxford dictionary och Scientology av L Ron Hubbard. Suman Nalwa's datorskärm har Facebook uppe, och hon har besök när jag kommer, så jag får sitta i soffan och vänta. En halvtimme efter utsatt tid är hon redo.

"Poliserna kommer ju från samma samhälle. Det är ingen skillnad. Att få en örfil är okej, enligt många av dem."

Suman Nalwa.

Suman Nalwa är biträdande polischef på enheten för brott mot kvinnor och barn, och hon börjar med att redogöra för Indiens historia av lagar mot våld i hemmet.

– Fram till 1983 fanns det ingen lag som förbjöd våld i hemmet. Och när den kom var formuleringen bara "allvarligt våld" gick att anmäla. Det var begränsande. Att exempelvis bevisa om kvinnan blev trakasserad för att mannen och hans familj krävde mer hemgift var väldigt svårt.

– Nu har vi PWDVA. Men implementeringen brister, säger Suman Nalwa utan omsvep.

Exempelvis dröjer det alldeles för länge innan domar för att skydda kvinnan döms ut, säger hon, innan vår intervju avbryts av att en medelålders man och en ung tjej kliver in och sätter sig på varsin sida om mig, mitt emot Suman Nalwa. De pratar på hindi, mest mannen, och tjejen svarar kort på några frågor. "De hjälper inte till alls", säger hon på engelska. Och "så jag kan inte lämna in min anmälan här?". Suman Nalwa ger henne ett namn, och de går.

Jag frågar Suman Nalwa om de dåliga siffrorna vad gäller Delhipolisens attityder till våld i hemmet. Hon försöker inte försköna bilden.

– Poliserna kommer ju från samma samhälle. Det är ingen skillnad. Att få en örfil är okej, enligt många av dem. Det är samma sak med rättssystemet, vi har fall som kommer därifrån, och från höga statliga tjänstemän. Så det finns överallt.

Vad får det för konsekvenser?

– Ibland skriver polisen inte anmälningar.

Vad gör ni för att motverka dessa attityder hos polisen?

– Vi har utbildningar i genusmedvetenhet. Vi har standardiserade procedurer för varje telefonsamtal relaterat till våld mot kvinnor. Men en två- eller tredagarskurs är inte tillräckligt för att ändra på dessa attityder.

På kvinnoenhetens hemsida finns en lista med 18 punkter på vad kvinnor förväntas ta med sig när hon ska anmäla sin make för misshandel. Kvitto på huset där paret bor. Bröllopsfoton. Bevis på krav på eventuell hemgift. Med mera.

En misshandlad och kanske förtryckt kvinna, kan hon leverera allt detta?

– Det krävs för utredningen. Det ligger på den som anklagar att bevisa. Men hon behöver inte ha med allt, bara vad hon kan få tag på.

Och om hon inte lyckas?

– Det är okej, men då är det upp till rättssystemet att bedöma.

Den största utmaningen är att det inte utnämns tillräckligt många självständiga biträden. Det säger Chetna Birje på National Mission for Empowerment of Women. De har sitt kontor i två rum på första våningen på ett lyxhotell i hjärtat av Delhi, bredvid en souvenirbutik och i en korridor som uppenbarligen även huserar andra myndigheter. In och ut genom porten och de rigorösa säkerhetskontrollerna en våning ner strövar västerländska turister.

– Biträdena har många andra uppdrag. De måste kunna fokusera på bara detta, säger Chetna Birje.

VEM ANSVARAR FÖR VAD?

PWDVA antogs av det indiska parlamentet, och den centrala myndigheten som är formellt ansvarig för implementeringen heter Ministry of Women and Child Development. Hit ska olika funktioner och personer som arbetar med lagen redovisas, men det är de 28 delstaterna som har budgetansvar vad gäller utnämning av funktionerna.

Underordnat Ministry of Women and Child Development är National Mission for Empowerment of Women, som instiftades år 2010 med syfte att stärka arbetet för kvinnors mänskliga rättigheter.

I flera delstater har polisstationerna särskilda enheter för brott mot kvinnor. I exempelvis Delhi finns utöver detta en central enhet för brott mot kvinnor och barn.

Myndigheten som är ansvarig för implementeringen av PWDVA heter Ministry of Women and Child Development. Det är åt deras håll som kritiken om den bristande finansieringen riktas från flera håll. Och det är dit jag ringer för att få en intervju. Jag skickas runt ett par varv för att få prata med rätt person, men när jag dyker upp för intervjun visar det sig att det inte är någon på själva ministeriet jag har hänvisats till. Det är alltså i stället till National Mission for Empowerment of Women.

Poulomi Pal och Chetna Birje.

Projektet blev när det startades av presidenten på Internationella kvinnodagen år 2010 visserligen direkt underställt ministeriet och beskriver sig som en del av det – men forskningssekreterare Poulomi Pal kan inte förklara varför det fortfarande inte finns en central budget för implementeringen av lagen. En budget som skulle göra det möjligt med mer utbildning av personal inom polis och hälsovård, som kanske kunde leda till att tillräckligt många biträden utnämndes.

– Nej, budgeten finns över huvud taget inte. Men vi tycker verkligen att det borde finnas en central budget, säger hon.

Poulomi Pal sätter sitt hopp till ett formellt möte i januari. Då ska de presentera en manual kring implementeringen av lagen för ministern, Krishna Tirath, och hoppas kunna lyfta budgetfrågan.

– Ett annat stort problem är att kvinnor fortfarande inte är medvetna om lagen. Det behövs medvetandegörande, säger Chetna Birje.

Tillbaka hos rådgivaren, författaren och det före detta misshandelsoffret Rashmi Anand pratar hon om sina böcker. Sina ledsna böcker om åren i äktenskapet. Och sina glada böcker, om andlighet. Hon skryter om sina barn, gullar med hunden Cuddles i soffan. Berättar att det har börjat komma in lite pengar i den fond som hon har startat för att ge gratis juridisk hjälp till kvinnor som är offer för våld i hemmet. Om två år vill hon ha 200 advokater jobbade hos sig.

Rashmi tror på kärleken, men vill inte gifta sig igen, säger hon. Hon har så mycket att göra att hon behöver vara ensam. Hon har vänner, ett syfte - och sina barn.

– Mina barns egen pappa brydde sig inte om dem. Hur kan jag förvänta mig att en annan man ska göra det?

Däremot berättar hon att hon vill starta ett skyddat boende, som det råder enorm brist på. Om hon får nog med bidrag.

– Det är fortfarande tufft. Men det kommer att gå bra. Det är jag säker på.

"Det är mer skam förknippat med att misshandla sin fru nu. När min ex-make såg TV-shown blev han galen och ringde upp dem och sa att han aldrig hade rört mig", säger Rashmi Anand.

